



Jeg ser med mine hænder

De studerende skal tit guides fysisk i, hvordan de skal bruge deres krop, når de masserer, fordi de ikke er i stand til at spejle underviseren. Her instrueres en af Isabellas medstuderende i den korrekte arbejdsstilling. Isabella selv har indtaget pladsen på briksen.

”Jeg har fundet hjertet frem,” siger Isabella, der har sat sig til rette ved det kvadratiske bord, der fylder det meste af undervisningslokalet sammen med en karakterfuld, lidt sødlig duft af parfume. En tyk, sort kohlstreg hviler langs den øverste vippekant. Mellem sine hænder har Isabella et overdimensioneret plastik-hjerte, som hun er ved at skille ad.

”Okay, så behøver jeg ikke lede mere.” Lykke Vedsted, der underviser Isabella i fysiologi, og som ligesom sine studerende er svagsynet, finder hjemmavant den nærmeste kontorstol og retter blikket bag solbrillerne mod Isabella. Vinduet er skærmet af et mørklægningsgardin, og det eneste lys i lokalet stammer fra et ensomt lysstofrør i loftet.

”Kan du mærke, at hjertet forgrener sig her?”

Lykke fører Isabellas fingre rundt om hjertet for at vise blodets vej rundt i det store og det lille kredsløb.

I Hellerup ligger IBOS – instituttet for Blinde og Svagsynede. Det er det eneste sted i landet, hvor man har uddannelser, målrettet mennesker med synshandicap. Isabella Steffensen er ved at uddanne sig til massør. Hun vil ud på arbejdsmarkedet og tjene sine egne penge.

”Mmm. Ja!,” bekræfter Isabella.

”Blodet tager en lillebitte tur ud i hjertemuskulaturen og ind igen. Det er den nutritive blodforsyning. Kan du huske, hvor mange procent det er, der tager den tur?”

”Fuck. Er det ikke fem procent?” prøver Isabella, mens hun arrangerer det lange, kobberstribede hår i en knold på toppen af hovedet.

”Jo. Super godt.”

Nøglen til det lukkede land

25-årige Isabella Steffensen er en af tre unge, der i øjeblikket er ved at uddanne

sig til massør på Institutet for Blinde og Svagsynede (IBOS), der er et nationalt center under Socialforvaltningen i Københavns Kommune. Det er det eneste sted i landet, hvor man har uddannelser, særligt målrettet mennesker med synshandicap.

”Udfordringen med de ordinære uddannelser er, at der er meget læsestof, og at undervisningen er meget visuel, og som blind eller svagsynet har du brug for, at alt enten beskrives med ord eller guides fysisk,” fortæller Karina Berner, der er teamleder på massøruddannelsen.

FAKTA om massøruddannelsen på IBOS

- Siden 2001 har IBOS uddannet 27 massører og heraf er de 18 i arbejde.
- Uddannelsen tager 19 måneder på fuld tid, hvilket er betydeligt længere end mange andre, ordinære massøruddannelser.
- Siden 2003 har ca. 10 ansøgere fået afslag til uddannelsen fra deres kommune.
- Der er intet frafald.
- Der er fire undervisere på uddannelsen, hvoraf de tre selv er blinde eller svagsynede.
- IBOS har også en musiklinje og en væveskole.

tema
skolegang og
beskæftigelse

Her bruger man blandt andet følbare (taktile) billeder og modellervoks, når de studerende skal lære, hvordan sener, knogler og muskler ser ud. Den undervisningsform er med til at give adgang til et uddannelsessystem, der ellers er lukket land.

”Jeg er stadig meget visuel, selvom jeg ikke ser så godt. Jeg skal danne mig et billede inde i hovedet for at forstå det rigtigt. Så hvis den mundtlige forklaring ikke rigtig sætter sig fast, så smider en af os på briksen og så får vi lov til at mærke, hvad det er, vi snakker om,” fortæller Isabella.

Som barn drømte Isabella om at blive dyrlæge, men i takt med at hendes syn forsvandt, fortonede drømmen sig også.

”Så i lang tid vidste jeg ikke rigtig, hvad der skulle blive af mig. Jeg vidste bare, at jeg ikke ville være på offentlig forsørgelse ligesom mine forældre,” husker Isabella.

Scanningen

Klokken er 07.30. Vinden huler og sætter sig som lussinger på Isabellas kinder. Hun trækker huen godt ned om ørerne. Den nøgne hånd gnaver sig ind i morens, da de passerer svingdørene til statens øjenklinik i Hellerup.

”Bare sæt jer, så kommer øjenlægen om et øjeblik.”

Isabella finder en stol og glider forsigtigt ind mod ryglænet. Fødderne slipper gulvet. Med en finger trykker hun brillerne på plads på næseryggen. Der har de siddet, siden Isabella var 8 år. Der er noget galt med Isabellas øjne. Det ved hun. Hun går ind i ting, og klassekammeraterne ovre i skolen driller hende, når bolden glipper i rundbold. Hun har tit hovedpine og ondt i øjnene.

”Isabella Steffensen?,” kalder en mandestemme.

Lægen fører forældrene over bag computerskærmen på hans kontor. Isabella synker ned i stolen tættest ved døren.

”Vi kan se på scanningen af jeres datters nethinder, at de lysfølsomme celler er delvist nedbrudt.”

Isabella forstår ikke mange af de ord, der forlader lægen bag skærmen, men hun kan se på sin mor, at det ikke er godt.

Isabella er ti år, da hun i 2001 får konstateret nethindesygdommen Retinitis Pigmentosa, som hvert år rammer mellem 50-100 danskere. Sygdommen betyder, at hendes synsfelt er stærkt indsnævret, og at hun har svært ved at orientere sig, når hun bevæger sig i uvante omgivelser.

”Men så mødte jeg Lykke, der lige var blevet massør og tænkte: ”Det er jo fantastisk. Så kan jeg jo godt blive blind. Jeg kan godt tjene mine egne penge og lave noget alligevel.” Det lyser ud af de mørke øjne, da Isabella tænker tilbage på dengang, hun første gang hørte om massøruddannelsen som 15-årig. Isabella kæmpede derefter en kamp for at få lov til at komme ind på drømmeuddannelsen. Hun søgte første gang som 18-årig, men fik afslag, da

kommunen vurderede, at hun var for ung og uerfaren på det tidspunkt. Det var først senere, at det lykkedes Isabella at overbevise kommunen om, at hun skulle søge ind i IBOS’ ungeteam og bo på selve instituttet. Og det blev adgangsbilletten til massøruddannelsen.

Med skærpede sanser

Til næste sommer er Isabella færdig som massør og skal ud til en hverdag, hvor der ikke nødvendigvis bliver taget hensyn til det handicap, hun bærer med sig.

”Vi er meget orienterede mod arbejdsmarkedet og fokuserer benhårdt på, hvad der skal til, for at de studerende lander sikkert på benene. Så vi træner de studerende i, hvad det fx vil sige at agere professionelt over for kolleger og klienter, og vores arbejdsmarkedskonsulenter sørger for at bygge bro og finde de bedste praktiksteder,” fortæller Karina Berner.

Massøruddannelsen er desuden forberedt til en såkaldt RAB-godkendelse (Registrerede Alternative Behandlere, red.), som er den eneste offentlige blåstempling, man kan få som massør i Danmark.

I undervisningslokalet har Isabella anvist dagens prøveklient en plads på briksen. Hendes hænder hviler fladt på klientens ryg, mens de tegner et hjerte fra lænden og op over skulderbladene. Om maven bærer hun et bælte med en flaske massageolie, som venstre hånd jævnlige besøger.

Fingrene vandrer ned langs rygsøjlen, indtil de møder det sted, hvor musklen er mest spændt.

”Dér!”

Isabella læner sig forover for at flytte sin egen krops tyngde ind i hændernes rytmiske bevægelse.

”Når du ikke kan se, er alle dine andre sanser skærpet. Du hører bedre, du mærker bedre. Jeg ser bogstaveligt talt med mine fingre. Så vi bliver nogle skide gode massører,” slutter Isabella med et glimt i øjet.

Af Gunilla Grann